

1. GİRİŞ

1.1. Türkiye – Avrupa Birliği İlişkileri

Türkiye ile Avrupa Birliği (AB) arasındaki ilişkiler, Avrupa Topluluğu (AT) ile 12 Eylül 1963 tarihinde imzalanan Ankara Anlaşmasının temel oluşturduğu ortaklık rejimi çerçevesinde gelişmektedir. 1 Ocak 1996 tarihinde Türkiye ile AT arasında gümrük birliğinin tesis edilmesiyle birlikte, söz konusu ortaklık ilişkisi son dönemine girmiş bulunmaktadır. Ankara Anlaşmasının 28. maddesinde de açıkça ifade edildiği gibi, AB'ye üye olma hedefini de kapsayan bu ilişki, AB'nin genişleme sürecine girmesi ve Helsinki Zirvesinde Türkiye'nin adaylığının kabul edilmesiyle yeni boyutlar kazanmıştır.

Ankara Anlaşmasının yanı sıra, 1 Ocak 1973 tarihinde uygulamaya konulan Katma Protokol çerçevesinde düzenlenen Türkiye ile AT arasındaki ilişkiler, 6 Mart 1995 tarihli Ortaklık Konseyi Belgelerinin 1 Ocak 1996 tarihinde yürürlüğe girmesi ve bu çerçevede gümrük birliğinin tesis edilmesiyle ivme kazanmıştır. Türkiye, 1/95 sayılı Ortaklık Konseyi Kararında (OKK) belirtilen yükümlülüklerinin çok büyük bir kısmını yerine getirmiş ve VII. Plan döneminde gümrük birliğini tamamlamıştır. Bu kapsamda, dış ticaret, gümrükler, rekabet, fikri ve sınai haklar, devlet yardımları, sınai mevzuat, tüketicinin korunması gibi pek çok alanda AB mevzuatına uygun yasal düzenlemeler VII. Plan döneminde yürürlüğe konmuştur.

Gümrük birliği ile birlikte Türkiye, AT ve EFTA çıkışlı sanayi ürünleri ithalatından aldığı gümrük vergileri ile eş etkili vergileri kaldırmış, üçüncü ülkeler çıkışlı sanayi ürünlerine ise AT'nin uyguladığı Ortak Gümrük Tarifesini (OGT) uygulamaya başlamıştır.

Gümrük birliğinin gerçekleştirilmesi sonucu, Türkiye'nin AT ve EFTA ülkelerinden yaptığı ithalatta büyük artış olmuş ve Türkiye'nin toplam ithalatında anılan ülkelerin payı artmıştır. OGT'nin uygulamaya konulmasıyla birlikte, üçüncü ülkelere yapılan ithalatta da önemli artış olmuştur.

Gümrük birliğinin yürürlüğe girdiği 1996 yılından bu tarafa, Türk Sanayi rekabet konusunda kayda değer bir performans göstermiştir. Sanayi sektöründen, otomotiv hariç, gümrük birliğine ilişkin önemli bir şikayet gelmemiştir.

Türkiye'nin AB'ye üye olma yönündeki hedef ve çabaları, gerek gümrük birliğinin gerçekleştirilmiş olması, gerekse AB'nin genişleme sürecine ilişkin olarak meydana gelen gelişmeler sonucunda, yeni boyutlar kazanmış ve bir taraftan gümrük birliği sürecindeki yükümlülüklerimiz doğrultusunda faaliyetler sürdürülürken, diğer taraftan AB'nin genişleme sürecinde yer alma yönündeki girişimler de yoğunlaştırılmıştır.

AB Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı

(T A S L A K)

25 Haziran 1993 Kopenhag AB Devlet ve Hükümet Başkanları Zirvesinde, AB'ye üye olmak isteyen adayların uyması gereken kurallar belirlenmiştir.

12–13 Aralık 1997 tarihlerinde yapılan Lüksemburg Zirvesinde üyelik müracaatında bulunan Merkezi ve Doğu Avrupa (MDA) Ülkeleri ve Kıbrıs Rum Kesiminin adaylığı kabul edilmiştir. Bu ülkelerden Polonya, Çek Cumhuriyeti, Macaristan, Slovenya, Estonya ve Kıbrıs Rum Kesimi ile katılım müzakerelerinin başlatılması kararlaştırılmıştır.

Lüksemburg Zirvesinde, Türkiye için diğer aday ülkelerden farklı özel siyasi koşullar öne sürülmesi üzerine, Türk Hükümetince, AB tarafından ortaya konmuş bulunan siyasi konuların karşılıklı ilişkilerimizde gündem dışı tutulmasına özen gösterileceği ancak bu tutumun ilişkilerin ekonomik ve ticari boyutlara yansıtılmayacağı ifade edilmiştir.

AB'nin 15–16 Haziran 1998 tarihinde gerçekleştirilen Cardiff Zirvesi sonuçları Türkiye'nin konumunda nispi bir ilerleme sağlamıştır.

Helsinki Zirvesi

10-11 Aralık 1999 tarihinde gerçekleştirilen Helsinki Zirvesinde, Türkiye, diğer aday ülkelerle eşit şartlarda Avrupa Birliğine aday ülke olarak kabul edilmiştir. Zirve metninde, Türkiye'nin, diğer aday ülkelere uygulanan kriterler çerçevesinde aday ülke olduğunun ilan edilmesinin yanı sıra, Türkiye'nin üyeliği için gerekli olan reformların gerçekleştirilmesine yönelik olarak bir Katılım Öncesi Strateji geliştirileceği belirtilmiştir. Ayrıca, katılım sürecinde, Türkiye'nin de, aday ülkelere yönelik Topluluk Programlarından yararlanacağı ve AB ile diğer aday ülkeler arasında yapılacak toplantılara katılacağı belirtilmiştir. Bunlara ilaveten, Türkiye tarafından AB müktesebatının benimsenmesine ilişkin bir Ulusal Program hazırlanması öngörülmüştür.

Diğer taraftan, Zirvede, AB Komisyonundan, Türkiye'nin benimsemesi gereken AB mevzuatına ilişkin bir çalışma yapması ve sağlanacak olan tüm katılım öncesi mali yardımların koordinasyonuna ilişkin bir çerçeve hazırlaması talep edilmiştir. Türkiye ile katılım müzakerelerinin, Türkiye'nin Kopenhag siyasi kriterlerini yerine getirmesinin ardından başlatılacağı ifade edilmiştir.

Helsinki Zirvesi Sonuç Belgesinde, AB Komisyonu tarafından, 4 Mart 1998 tarihinde, gümrük birliğinin derinleştirilmesi, tarım ürünleri ve hizmetlerin serbest dolaşımının sağlanarak gümrük birliğinin ötesine geçilmesi, Türkiye'nin AB müktesebatının bazı bölümlerine uyumu ve bazı AB programları ve kuruluşlarına katılımının da sağlanmasını kapsayacak şekilde hazırlanmış olan Türkiye için Avrupa Stratejisinin genişletilerek bir Katılım Öncesi Stratejisi niteliği kazanması öngörülmüştür.

AB Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı

(T A S L A K)

Türkiye için hazırlanacak olan Katılım Öncesi Stratejinin;

- Türkiye'nin, Kopenhag siyasi kriterlerine uyumunu da içerecek şekilde güçlendirilmiş bir Katılım Öncesi Siyasi Diyalogu,
- uyum önceliklerini,
- uyum izleme mekanizmasını,
- Türkiye'nin, aday ülkelere yönelik tüm Topluluk programları ve kuruluşlarına katılımını,
- Türkiye'nin katılım sürecinde diğer aday ülkelerle yapılan tüm toplantılara iştirakini,
- Katılım Öncesi Stratejinin finansmanı için Topluluğun katılımı ile ilgili kaynaklarını tek bir çerçevede toplayacak bir mali yardımı, kapsamı beklenmektedir.

Helsinki Zirvesi Sonuç Belgesinde Türkiye için de diğer aday ülkelere olduğu gibi bir Katılım Ortaklığı hazırlanması öngörülmüştür. Katılım Ortaklığı AB Komisyonu tarafından, Türkiye ile istişare edilerek hazırlanacak ve Kasım ayı başlarında Türkiye'ye sunulacaktır.

Katılım Öncesi Stratejinin temel uygulama aracı olan Katılım Ortaklığı Belgesi aday ülkeler için özellikle demokrasi, makro-ekonomik istikrar; sanayi sektöründe yeniden yapılanma, nükleer güvenlik ve AB müktesebatına uyum konularında kesin hükümler içermekte ve bu bağlamda;

Kopenhag Kriterlerine uyum için yapılması gerekenleri, AB müktesebatına uyum yükümlülüklerini, sağlanması gereken mali yardımı ve üyelik için gerekli kısa ve orta vadeli öncelikleri kapsamaktadır

Türkiye için şu anda AB Komisyonu tarafından hazırlanmakta olan Katılım Ortaklığı Belgesinin içinde bulunduğumuz yılın Kasım ayı başında Türkiye 'ye teslim edilmesi beklenmektedir.

Katılım Ortaklığı Belgesine paralel olarak, tüm aday ülkelerin yapmış oldukları gibi Türkiye tarafından da bu Belgeyi tamamlayıcı nitelikte bir Ulusal Program hazırlanacaktır. Hazırlanacak olan Ulusal Program Katılım Ortaklığı Belgesinde yer alan önceliklerin nasıl yerine getirileceğini ve AB ile entegrasyon için ne tür hazırlıkların yapılacağını belirtecektir. Bu bağlamda Türkiye tarafından hazırlanacak Ulusal Programda ;

AB Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı

(T A S L A K)

AB müktesebatına uyum sağlanması için;

- mevzuatımızda başlıklar itibarıyla yapılacak değişikliklerin ve yeniliklerin,
- uyum için gerekli beşeri ve mali kaynakların,
- Katılım Ortaklığında belirtilen önceliklerin yanı sıra, Türkiye'nin uyum için gerekligördüğü kendi önceliklerinin,
- AB müktesebatının yerine getirilmesi için gerekli olan idari yapının geliştirilmesinin,
- öncelikler takviminin,
- yer alması planlanmaktadır.

29 Ağustos 2000 tarih ve 2000/22 sayılı Başbakanlık Genelgesi gereğince, Türkiye, Katılım Ortaklığı belgesindeki hedefler çerçevesinde, kısa vadeli önceliklerini 31 Aralık 2001 tarihine kadar, orta vadeli önceliklerini ise, en geç 31 Aralık 2003 tarihine kadar tamamlamak durumundadır.

AB Komisyonu, Katılım Ortaklığı ve Ulusal Programın uygulanabilmesi için gerekli izleme mekanizmalarını oluşturacak ve Müktesebatın Analitik Değerlendirmesi Sürecini başlatacaktır.

Taraflar arasındaki ilişkilerde meydana gelen bu gelişmeler sonrasında, üç yıllık bir aradan sonra, 11 Nisan 2000 tarihinde Türkiye-AT Ortaklık Konseyinin Lüksemburg'da gerçekleştirilen 39'uncu Toplantısında alınan kararlardan ilki, gümrük birliğinden bu yana üzerinde çalışılan hizmetler ve kamu ihaleleri alanındaki müzakerelerin başlatılmasıdır. İkinci önemli karar, AB müktesebatına uyum aşamasında büyük önem taşıyan tarama sürecine bir ön hazırlık niteliği taşıyan Analitik İnceleme için 8 alt komitenin kurulmuş olmasıdır. Ayrıca, Ortaklık Konseyinde, bu alt komiteler çerçevesinde sürdürülecek çalışmaların ivedilikle başlatılması karara bağlanmış ve komitelerden üçü (Tarım ve Balıkçılık, İç Pazar ve Ulaştırma, Çevre ve Enerji) Haziran ayında çalışmalarına başlamıştır. Böylece, hem Katılım Ortaklığı, hem Ulusal Program hazırlıkları için önemli bir adım atılmıştır.

1.2. Ulusal Programın Hazırlanmasına İlişkin Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planında Yer Alan İlke ve Politikalar

1.2.1 Genel

AB, Türkiye'nin küreselleşme hareketinde önemli referans noktalarından birini oluşturacaktır. VIII. Plan döneminde, Türkiye, AB'nin politika ve normlarına uyum sağladıkça, uluslararası norm ve standartlara daha uygun bir yapı

AB Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı

(T A S L A K)

kazanma yolunda ilerleyecektir. Bu nedenle, Türkiye, ulusal hak ve çıkarlarını titizlikle gözeterek, AB'ye üyelik hedefine ulaşma yolunda çaba gösterecek, böylece entegrasyon sürecinin siyasi, ekonomik ve sosyal alanlarda gündeme getirdiği dönüşümlerin zamanında gerçekleşmesi sağlanacaktır.

Türkiye, üyelik hedefi doğrultusunda, üyelik kriterlerine uyum için gerekli düzenleme ve dönüşümleri gerçekleştirecektir.

Üyelik müzakerelerinin başlatılmasının, Kopenhag siyasi kriterlerine bağlı olduğu göz önünde bulundurularak, demokratikleşme sürecindeki eksikliklerin giderilmesine ve insan haklarının geliştirilmesine yönelik çalışmalara öncelik verilecektir.

Plan döneminde, AB'ye üyelik hedefi doğrultusunda, ekonomik ve siyasi alanlardaki Kopenhag Kriterlerinin sağlanmasının yanı sıra, AB müktesebatına uyumda ciddi bir aşama kaydedilmesi ve müktesebatın uygulanmasını sağlayacak idari kapasitenin de geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

Bu doğrultuda, Türkiye, AB'ye üyelik sürecini hızlandıracak politika ve tedbirleri içeren Ulusal Programı ivedilikle hazırlayarak yürürlüğe koyacaktır.

Ulusal Programın hazırlanmasını takiben, üyelik yönünde atılması gereken en önemli adımlardan birisi, AB müktesebatının üstlenilmesidir. Üyelik sürecinde, AB mevzuatının ulusal mevzuata aktarılmasının yanı sıra, bu mevzuatın etkili bir biçimde uygulanmasını teminen gerekli idari ve adli düzenlemeler yapılacaktır.

Ulusal Programda yer alacak hususlar ile VIII. Plan arasında uyum sağlanacaktır. Bu çerçevede, Kalkınma Planında öngörülen temel makro ekonomik ve sektörel öncelikler, AB müktesebatının üstlenilmesine ilişkin olarak hazırlanacak olan Ulusal Programda dikkate alınacak, Plan ve Programlar ile Ulusal Program arasında paralellik sağlanacaktır.

AB üyeliği sürecinde gerekli ekonomik ve sosyal dönüşümün sağlanması Türkiye'ye önemli bir mali yük getirecektir. AB'nin Türkiye'ye yönlendirilecek olan tüm katılım öncesi mali kaynakların tek bir çerçevede toplanması ve bu alanda eşgüdümün sağlanması yaklaşımı da dikkate alarak Türkiye üyelik öncesi hazırlıkların finansmanı konusunda gerekli çalışmaları öncelikle başlatacaktır. Türkiye'nin üyeliğinin aynı zamanda AB'nin de yararına olacağı gözönünde tutularak, Türkiye'nin üyelik sürecindeki çabalarına AB'nin mali katkısının, diğer aday ülkelere sağlanan düzeyde olmasına özen gösterilecektir.

Bütün bu kapsamlı çalışmaların sürdürülebilmesini teminen, AB ile ilişkiler konusunda Türk kamu yönetiminde yapılacak çalışmaların etkili bir eşgüdümünün sağlanması zorunluluktur.

AB Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı

(T A S L A K)

Türkiye'nin üyelik hazırlıklarının siyasi, ekonomik ve hukuki alanlarda hızla gerçekleştirebilmesi için, üniversiteler, özel sektör ve sivil toplum örgütlerinin de katkısıyla kamuoyunun aydınlatılmasına ilişkin faaliyetler geliştirilecektir.

1.2.2 Makro Ekonomik Konular

Maliye Politikası

Maliye politikası çerçevesinde, bütçe hazırlanması süreci ile ilgili yasal çerçeve yeniden düzenlenecek, modern bütçe sistemlerinin gerektirdiği kurumsal ve fonksiyonel işleyiş ve mekanizmalar sisteme dahil edilecektir.

Mali disiplinin sağlanması, kaynakların stratejik önceliklere göre dağıtılması ve etkin kullanılması gibi temel bütçesel sonuçların elde edilmesinde önemli bir araç olan, mali saydamlığın yaygınlaştırılmasını sağlayacak mekanizmalar geliştirilecektir. Bu anlamda, öncelikle muhasebe ve mali raporlama standartları geliştirilecek ve sisteme aktif bir şekilde dahil edilecektir.

Vergi sistemi basit ve anlaşılır hale getirilecek, yeterli ve etkin belge düzeni ve oto kontrol mekanizmaları geliştirilecek, vergi kayıp ve kaçakları azaltılacak, verginin tabana yayılması sağlanacaktır. Vergi idaresinin uygulama, hizmet ve denetim gücünü artırmak amacıyla tam otomasyon projesine büyük önem verilecek ve süratli bir şekilde tamamlanacaktır.

Para, Kur ve Mali Sisteme İlişkin Politikalar

VIII. Plan döneminde para politikası, enflasyonun Avrupa Para Birliği kriterlerine uyumlaştırılmasını ve fiyat istikrarını hedefleyen bir çerçevede uygulanacaktır.

Mali sistemin AB normlarıyla uyumlaştırılması sağlanacaktır.

Şeffaflığın ön plana çıkacağı VIII. Plan döneminde yatırımcıların kararlarını daha geniş bir veri setini dikkate alarak vermeleri mümkün hale gelecek, derecelendirme kuruluşları faaliyete geçirilecek ve risklilik hakkındaki bilgilerin herkese açık ve ulaşılabilir olduğu bir ortamda mevduat sigortasının kapsamı daraltılacaktır.

Mali piyasalarda şeffaflığın teminine yönelik olarak, 4487 sayılı Kanunla oluşturulan Muhasebe Standartları Kuruluna etkinlik kazandırılacaktır. Bu çerçevede, tüm işletmeler için geçerli ve işletme ile ilgili tüm tarafların yararlanabileceği birörnek mali tablo ve raporlama standartları oluşturulacaktır.

Düzenleme ve denetleme otoritelerinin sürekli gözetim ve denetimine imkan sağlamak amacıyla, mali sistemde faaliyet gösteren kuruluşların ihtiyaçlarına uygun risk yönetimi ve iç denetim sistemlerinin kurulması sağlanacaktır.

AB Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı

(T A S L A K)

Mali piyasalarda aracılık faaliyetinde bulunan kurumların sermaye yapılarının güçlendirilmesi amacıyla, birleşme ve devralmalar desteklenecektir.

Bankacılık kesiminde sistemik risklerin önlenmesi için, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu tarafından gereken önlemlerin alınması sağlanacak, bu açıdan sistemin şeffaflığı ve uluslararası kriterlere uygun çalışması temin edilecektir.

Sermaye piyasası araçlarının kaydileşmesi tavizsiz bir biçimde uygulanacaktır.

Sigortacılık sektörünün düzenlenmesi ve denetlenmesi hususunda mevzuattaki boşluklar giderilecek, fonların plasmanında güvenli yatırımın gerçekleştirilebilmesi amacıyla şeffaflığın uygulanması sağlanacaktır.

KIT ve Özelleştirme Politikaları

Devletin ekonomiye doğrudan müdahalesi özelleştirme politikaları çerçevesinde olabildiğince daraltılacak, kamu hizmeti niteliğinde görevlerin yürütülmesinde etkinlik ve verimlilik esaslarına uyulacaktır. Özelleştirme kapsamı dışındaki işletmelerin faaliyetlerini özerk bir şekilde yürütebilmelerini teminen yeniden yapılandırılmaları sağlanacaktır.

Devletin ekonomiye doğrudan müdahalesi özelleştirme politikaları çerçevesinde olabildiğince daraltılacak, kamu hizmeti niteliğinde görevlerin yürütülmesinde etkinlik ve verimlilik esaslarına uyulacaktır. Özelleştirme kapsamı dışındaki işletmelerin faaliyetlerini özerk bir şekilde yürütebilmelerini teminen yeniden yapılandırılmaları sağlanacaktır.

Yatırım Politikaları

Kamu yatırım politikaları açısından, Ülkemizde son yıllarda süreklilik kazanan kamu açıklarının yol açtığı borçlanma gereğinden kaynaklanan yüksek faiz oranları yatırımları olumsuz etkilemiştir.

Yatırımları teşvik politikalarının temel amacı; dünya ile entegrasyonu sağlamak, bilgi toplumuna erişmek ve yabancı sermayeyi özendirme. Bu çerçevede, bilgi teknolojileri başta olmak üzere Ar-Ge ve teknoloji geliştirme, altyapı, Yap-İşlet-Devret ve benzeri modellerle yürütülen projeler, çevre koruma, küçük ve orta boy işletmelerin gelişmesi, kalifiye işgücü sağlanması, istihdam yaratma, döviz kazandırma ve bölgeler arası gelişmişlik farklarının azaltılmasına yönelik yatırım ve faaliyetler desteklenecektir.

Yatırımların desteklenmesinde; AB uygulamaları da dikkate alınarak, değişen iç ve dış piyasa şartlarına uyum sağlamak üzere, daha etkin araçların kullanılması, bürokrasinin azaltılması, şeffaflık, genellik ve yansızlık temel ilke olacaktır.

AB Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı

(T A S L A K)

Devlet yardımlarının uygulanmasında karmaşık hale gelen bölge ve yöre tanımlamaları, desteğin etkinliğini artırmak üzere yeniden yapılacaktır.

Çok sayıda ve karmaşık olan “Yatırımlarda Devlet Yardımları Mevzuatı” sade, anlaşılır ve tek bir çerçeve karar haline getirilecektir. Buna bağlı olarak yatırım teşvik sisteminin basitleştirilmesi ve daha etkin hale getirilmesi için mevcut mevzuatta gerekli değişiklikler yapılacaktır.

Dış Ticaret ve Ödemeler Dengesi Politikaları

Dış ticaret ve ödemeler dengesi politikaları açısından, AB’ye uyum ve Dünya Ticaret Örgütü anlaşmalarında öngörülen gerek geçiş süreci esneklikleri ve gerekse yasak olmayan sübvansiyonlar kapsamında başvurulabilecek Ar-Ge, çevre koruma, bölgesel kalkınma amaçlı sübvansiyonların etkin bir şekilde kullanımı sağlanacaktır.

Eximbank kredilerinin artan oranda ihracat sigortası, proje kredileri ve yurtdışı projelerin finansmanına tahsis edilmesi sağlanacaktır.

KOBİ’lerin organizasyon yapıları içinde pazarlama ve ihracat birimlerinin oluşturulması yönünde gerekli danışmanlık ve destek hizmetleri sağlanacaktır.

Bilgi çağının gereklerine uygun hızlı ve sağlıklı bir şekilde veri üretimi ve bürokratik işlemlerin azaltılması açısından, mevcut Gümrüklerin Modernizasyonu Projesine dış ticaretle ilgili işlem yapan ve veri üreten ihracatçı birlikleri de dahil edilecektir.

İthalatın haksız rekabete neden olmaması, ülke standartları ve sağlık koşullarına uygun olması ve çevreye zarar vermemesi için uluslararası kurullarla uyumlu bir biçimde yapılan düzenlemelerin etkin olarak uygulanmasına devam edilecek, gerekli durumlarda yeni düzenlemeler ve değişiklikler yapılacaktır.

Dahilde işleme rejimi çerçevesinde yapılan ithalatın izlenebilmesi ve daha etkin uygulama yapılabilmesi için, dahilde işleme rejimi çerçevesinde verilen izinlerin gümrük kapılarında kodlanarak kayıtlara geçirilmesi sağlanacaktır.

Doğrudan yabancı sermaye yatırımları ile ilgili mevzuat AB normlarıyla uyumlu hale getirilecektir.

1.2.3 Makro Ekonomik Öngörüler

Ekonomik istikrarı yeniden sağlamaya yönelik olarak 2000-2002 dönemini kapsayan 3 yıllık Makro Ekonomik Program, IMF Stand-By Anlaşması desteği ile uygulamaya konulmuştur. Program temel olarak “bağlı kur politikası” aracılığıyla, 2002 yılının sonunda enflasyonu tek haneli rakamlara düşürmeyi hedeflemektedir. Bu bağlamda, TEFE yıllık artışının 2000 yılı sonu itibariyle

AB Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı

(T A S L A K)

yüzde 20, 2001 yılı sonunda yüzde 10 ve 2002 yılı sonunda da yüzde 5 düzeyine düşeceği tahmin edilmektedir. Ayrıca, 2000-2002 döneminde ekonomik büyümenin yüzde 5'ler seviyesinde gerçekleşmesi, öngörülen yapısal reformlar ile kamu kesimi dengesinin yeniden sürdürülebilir bir yapıya kavuşturulması amaçlanmıştır. Bu çerçevede, dış kaynak ve özelleştirme gelirleri ile kamunun iç borç stoku ve faiz yükünün azaltılması planlanmakta ve bunun sonucunda, iç borç kullanımının kısa vadeden uzun vadeye doğru kayması ve reel faizlerin düşmesi beklenmektedir. Enflasyonu düşürme programı, enflasyon hedefiyle tutarlı gelirler politikası ve sıkı maliye politikasıyla desteklenmektedir.

VIII. Planın 2001-2002 dönemi makro ekonomik istikrarın sağlanacağı, 2003-2005 dönemi ise yapısal reformlara devam edilerek, kamu gelir ve harcamalarının orta vadeli planlanabileceği, enflasyonun tek haneli rakamlar seviyesinde tutulması için gerekli politikaların uygulanarak, büyümenin sürdürülebilir bir yapıya kavuşturulacağı bir dönem olacaktır.

Kamu kesimi dengesi ve finansmanının 2005 yılında, AB'ye tam üyelik sürecinin önemli bir aşaması olan Maastricht kriterlerini sağlaması ve 2005 yılında toplam kamu kesimi borçlanma gereğinin yüzde 3,0 olarak gerçekleşmesi beklenmektedir. Faiz dışı fazlanın GSMH'ya oranının yüzde 0,3, faiz ve özelleştirme dışı fazlanın ise yüzde 0,4 olarak gerçekleşeceği öngörülmektedir.

1.2.4 Bölgesel Gelişme Hedef ve Politikaları

Ülkemiz bölgesel gelişme politikalarının AB politikalarına uyumu için gerekli çalışmalara hız verilecek, bölgesel politikalar konusunda başlatılan işbirliğine yönelik çalışmalar yoğunlaştırılacaktır.

Bölgesel gelişme politikalarının uygulanmasında; sürdürülebilirlik, bölgeler arası bütünleşme, sosyal ve ekonomik dengelerin sağlanması, yaşam kalitesinin iyileştirilmesi, fırsat eşitliği, kültürel gelişme ve katılımcılık ilkeleri esas alınacaktır.

Bölge planlaması açısından uygulamaların kolaylığı ve ekonomik kararlarda tutarlılık sağlanması ve plan hedeflerinin iyi saptanabilmesi için Yerleşme Merkezlerinin Kademelendirilmesi Araştırması güncelleştirilerek plan bölgeleri oluşturulacaktır.

Yatırımlarda Devlet Yardımları politikalarının belirlenmesinde, bölgelerin sosyoekonomik yapıları ve potansiyelleri dikkate alınacaktır.

Ekonomik ve sosyal kalkınmada bölgeler arası gelişmişlik farkları azaltılacak, başta Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri olmak üzere Kalkınmada Öncelikli Yörelere hız kazandırılmaya devam edilecektir.

1.2.5 Sosyal ve Ekonomik Sektörlerle İlgili Gelişme Hedef ve Politikaları

Giriş

Girdi destekleri ile piyasa fiyat oluşumu üzerinde olumsuz etkileri olan ürün fiyatlarına devlet müdahaleleri yerine, üretimin piyasa koşullarında talebe uygun olarak yönlendirilmesini sağlayacak politika araçlarının devreye sokularak, Dünya Ticaret Örgütü Tarım Anlaşmasının öngördüğü yükümlülükler ile AB'ye tam üyelik sürecine girerken AT Ortak Tarım Politikasına ve uluslararası gelişmelere uygun bir tarım politikası izlenmesi önem arz etmektedir.

Sanayide, başta fiziki altyapıdaki ilerlemeler, ülkemizin AB'ye aday ülke konumu ile genç ve dinamik işgücü potansiyeli gibi avantajlar dikkate alınarak; önümüzdeki dönemde bilgi ve teknoloji yoğun nitelik taşıyan sektörlerin gelişmesi, geleneksel sektörlerin rekabet gücünün artırılması, KOBİ'lerin geliştirilmesi ve girişimciliğin yaygınlaştırılması önem arz etmektedir.

Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin (Türk Telekom) özelleştirilmesi amacıyla bir strateji belirlenmiş, ancak uygulamaya geçilmesi konusunda gecikmeler yaşanmıştır. 4502 sayılı Kanunla mevcut Telsiz Genel Müdürlüğü Telekomünikasyon Kurumuna dönüştürülmüş, Türk Telekomun sahip olduğu tekel hakkının 31 Aralık 2003 tarihinde sona ermesi hükme bağlanmıştır.

İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi

Avrupa Birliği insan gücü normları, sağlık sisteminin yapılanması ve eğitim kurumlarının altyapı imkanları dikkate alınarak tıp fakültelerinin öğrenci kontenjanları yeniden belirlenecektir.

Sağlık sektöründe AB normlarına uyum düzenlemeleri tamamlanacaktır.

Çocukların çalışması ile ilgili esas ve usuller, uluslararası ilke ve standartlara uygun olarak düzenlenecektir.

AB'ye uyum çerçevesinde teknolojik gelişmeye paralel olarak işgücünün niteliğinin yükseltilmesi yoluyla istihdamın gelişme potansiyeli güçlendirilecektir.

Meslek Standartları Sınav ve Belgelendirme Kurumu kurulmasına ilişkin yasal düzenleme yapılacaktır.

Sosyal Refahın Artırılması

İş ve İşçi Bulma Kurumunun çağdaş istihdam hizmetlerini yerine getirecek şekilde yeniden yapılandırılması ve özel istihdam bürolarının kurulmasına ilişkin yasal düzenlemeler yapılacaktır.

AB Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı

(T A S L A K)

Çalışma hayatı mevzuatının, ILO ve AB norm ve standartları başta olmak üzere, uluslararası norm ve kurallara uygunluğu sağlanacaktır.

İş sağlığı ve güvenliği mevzuatı, AB ve ILO normları dikkate alınarak yenilenecek ve sosyal tarafların da yer alacağı İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulu oluşturulacaktır.

Emekli Sandığı, SSK ve Bağ-Kur'un idari ve mali yapılarının yeniden düzenlenmesi ile norm ve standart birliği sağlanması amacıyla gerekli hukuki ve kurumsal düzenlemeler yapılacaktır.

İşsizlik sigortası programının etkin bir şekilde uygulanması ve oluşacak fonların fon yönetimi ilkeleri çerçevesinde işletilmesine yönelik mevzuat düzenlemeleri yapılacaktır.

Sosyal Sigortalar Kanununun geçici 20. Maddesine tabi sandıklar ile sosyal güvenlik hakkı sağlayan vakıf statüsündeki kurum ve kuruluşların sigortacılık esasları çerçevesinde çalışması ve etkin bir şekilde denetlenmesi için gerekli düzenlemeler yapılacaktır.

Geniş kapsamlı bir sosyal güvenlik politikası çerçevesinde, sosyal sigorta sistemini destekleyecek tamamlayıcı bireysel emeklilik sigorta programlarına ilişkin mevzuat çalışmaları yapılacaktır.

Tüketicinin korunması ile ilgili hususlarda AB standartları esas alınacaktır.

Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun gözden geçirilerek günün şartlarına göre yeniden düzenlenecektir.

Bankacılık, kredili alışveriş, taşımacılık gibi konularda ve kamu hizmetlerinde hazırlanan standart sözleşmelere ilişkin düzenleme yapılacak, sözleşmelerdeki haksız şartlara karşı tüketicinin korunmasını sağlayıcı Genel İşlem Şartları konusunda başlatılan çalışmalar tamamlanacaktır.

Elektronik ticarete tüketici haklarını gözeten, tüketici güvenini sağlayan ve dijital imzayı da kapsayan yasal düzenlemeler yapılacaktır.

Turistik hizmetler, paket turlar ve devre tatiller konusunda tüketicilerin haklarını ve ekonomik çıkarlarını koruyucu düzenlemeler yapılacaktır.

Aldatıcı ve yanıltıcı reklamlar konusunda mevzuattaki dağınıklığın ve yetki kargaşasının giderilmesi için düzenleme yapılacak ve Reklam Kurulunun etkinliği artırılacaktır.

İnsan sağlığı ve güvenliği açısından en az risk taşıyan ürünlerin üretiminin temini için genel ürün güvenliği konusunda gerekli yasal düzenlemeler yapılacaktır.

AB Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı

(T A S L A K)

Sınaileşme

3213 sayılı Maden Kanununun, TaşOcağcılığı Nizamnamesi ve Tuz Kanunu ile düzenlenen hususları kapsayacak şekilde yeniden düzenlenerek mevzuat birliğinin sağlanması çalışmaları halen sonuçlandırılmamıştır.

Sanayi; yerel kaynakları harekete geçiren, çevre normlarına uygun üretim yapan, tüketici sağlığını ve tercihlerini gözeten, yüksek nitelikli işgücü kullanan, çağdaş işletmecilik anlayışını uygulayan, Ar-Ge'ye önem veren, teknoloji üreten, özgün tasarım ve marka yaratarak uluslararası pazarlarda yerini alan bir yapıya kavuşturulacaktır.

VIII. Plan döneminde, AB'ye tam üyelik hedefi doğrultusunda, sınai mevzuat uyumu tamamlanacak, sermaye, teknoloji ve ticari işbirliği imkanları geliştirilecektir.

İmalat sanayiinde, bilgi ve iletişim teknolojileri başta olmak üzere Ar-Ge, yeni ürün ve teknoloji geliştirme, çevre koruma, küçük ve orta boy işletmelerin gelişmesi, istihdam yaratma ve bölgeler arası gelişmişlik farklarının azaltılmasına yönelik yatırımların desteklenmesine devam edilecektir.

Sanayide rekabet gücünün artırılması ve ürünlerimizin AB pazarında serbest dolaşımını sağlamak üzere, Türk Akreditasyon Kurumu kısa zamanda çalışır hale getirilecek ve ulusal kalite altyapısı tamamlanacaktır.

Gıda güvenilirliğinin sağlanması amacıyla kamunun denetim altyapısı ve hizmetlerinin iyileştirilmesi sağlanacaktır. Yine aynı amaca dönük olarak, AB mevzuatı ve DTÖ'nün öngördüğü hükümlerle uyumlu, hammadde temin aşamasından pazarlama aşamasına kadar kalite ve hijyen sistemlerinin sanayi tarafından yaygın biçimde uygulanması esas olacaktır.

AB'ye uyum amacıyla, ilaç sanayii ağırlıklı olmak üzere yönlendirici ve denetleyici bağımsız bir idari yapılanma gerçekleştirilecektir.

AB normlarına uygun benzin ve motorin üretimi için gerekli olan yatırımlara VIII. Plan döneminde devam edilecektir.

Kamu alımlarının tek bir mevzuat çerçevesinde yapılmasını sağlamak üzere 2886 sayılı yasa yeniden düzenlenecektir.

Ülkemizde AB'ye paralel bir standardizasyon sistemini oluşturmak üzere, ürünlere ilişkin teknik mevzuatın hazırlanması ve uygulanması hakkındaki kanun ve diğer mevzuat çıkarılacaktır.

560 sayılı Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin yasalaşması sağlanacaktır.

AB Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı

(T A S L A K)

Tütün destekleme alımlarına yönelik politikaların daha iyi uygulanması ve kurumsal ve finansal yapının iyileştirilmesi amacıyla, TEKEL'in tütün destekleme ve yaprak tütün işleme faaliyetleri ile diğer üretim faaliyetlerinin ayrılması yönünde gerekli hukuki ve kurumsal düzenlemeler yapılacaktır.

Halen değişik kurumlarca yürütülmekte olan beşeri ve veteriner ilaçlar, bitkisel ilaçlar, kan ürünleri, aşılar, kozmetikler, parenteral beslenme ürünleri ve medikaller ile ilgili izin, kontrol ve denetim çalışmalarını yürütmek üzere Türk İlaç Kurumunun kurulmasına yönelik düzenleme yapılacaktır.

KOBİ'lerle ilgili mevzuat AB standartları ile uyumlu hale getirilecektir.

Risk sermayesi sisteminin gelişmesini sağlayacak düzenlemeler yapılacaktır.

Bilim ve Teknoloji Yeteneğinin Geliştirilmesi

Teknolojik riske dayalı girişimcilerin yararlanabileceği risk sermayesi yatırım ortaklıklarının kurulmasını teşvik edecek yasal düzenlemeler yapılacaktır.

Kamu tedarik politikasında ve 2886 sayılı Yasada Ar-Ge'ye dayalı tedarik için gerekli düzenlemeler yapılacaktır.

Ar-Ge'ye devlet yardımı ile ilgili mevcut mevzuatın kapsamı genişletilecektir.

Bilgi ve İletişim Teknolojileri

Herkesin makul ücretlerle telekomünikasyon altyapısından ve hizmetlerinden yararlanmasını sağlayacak uygulamalar esas alınacak, tüm işletmecilere şeffaf ve eşit kurallar getirilerek tüketici hakları korunacaktır.

Telekomünikasyon pazarının 2003 yılı sonunda tam olarak rekabete açılacağı dikkate alınarak, Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin pazar koşullarında rekabet edebilmesi amacıyla, bu tarihe kadar kamunun sahip olduğu hisselerin azaltılması yönünde gerekli düzenlemeler yapılacaktır.

Bilgi güvenliğinin sağlanması için, uluslararası kural ve standartlar çerçevesinde çalışmalar tamamlanacak, özellikle elektronik ticareti kolaylaştıracak önlemler alınacaktır.

Posta hizmetlerinde AB ülkelerinin serbestleştirme çalışmaları dikkate alınarak gerekli yasal düzenlemeler yapılacaktır. PTT'nin yeniden yapılandırılması tamamlanarak, posta hizmetlerinde kalite artırılabilecektir.

AB Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı

(T A S L A K)

Tarımsal Gelişme

Tarım politikalarının esasları; Dünya Ticaret Örgütü Tarım Anlaşmasının öngördüğü yükümlülükler ile AB'ye tam üyelik sürecine girerken AT Ortak Tarım Politikasında ve uluslararası ticaretteki gelişmeler çerçevesinde belirlenecektir.

Bitkisel üretimde verim ve kalite artışını sağlamak için sertifikalı tohumluk kullanımı yaygınlaştırılacaktır. Tohumculuk sektörü ile ilgili düzenlemelerde uluslararası ve özellikle AB ilke, norm ve uygulamaları esas alınacaktır. Ayrıca, transgenik bitkilere ilişkin düzenlemeler yapılacaktır.

Entegre zararlı yöntemi ve biyolojik mücadele başta olmak üzere alternatif mücadele metodlarına öncelik verilecektir. Bu çerçevede, zirai mücadelede; uluslararası taahhütlerimiz, çağdaş bitki koruma anlayışı, gıda güvenilirliği, ekolojik denge ile çevre boyutu göz önünde bulundurulacaktır.

1177 sayılı Tütün Tekeli Kanunu ve 196 sayılı Ekici Tütün Satış Piyasalarının desteklenmesine dair Kanunlar günün şartlarına uygun hale getirilecektir.

Hayvan hastalıkları ve zararlılarının etkilerinin enaza indirilmesine ilişkin çalışmalar yoğunlaştırılacak, ayrıca aşı, ilaç, serum üretimlerinin miktar, kalitesi artırılacak ve ithal edilen ürünlerin denetimleri üzerinde önemle durulacaktır.

AT Ortak Balıkçılık Politikasına uyum esas alınacaktır.

AT'ye uyum çalışmaları paralelinde; mevzuat, strateji, organizasyon, faaliyet programları ve ürün standartlarının gözden geçirilmesi, iç tüketim ile dış ticarete konu olan bitkisel kaynaklar, tıbbi bitkiler ve doğal mantarların yok olmasını önleyecek önlemlerin alınması, orman ürünlerinin çevresel ve sosyal sorumluluk anlayışı ile üretimini ifade eden Yeşil Sertifika veya Yeşil Etiket olarak nitelendirilen yöntemin, ülkemizde de prensip ve kriterlerinin oluşturularak, uygulamaya konulması gerekli görülmektedir.

Orman Bakanlığı bünyesinde, iş güvenliği, işçi sağlığı ve çalışma hayatını iyileştirmek, konu ile ilgili standartlar ve istatistikler oluşturmak, eğitim ve denetim çalışmaları yapmak amacıyla, laboratuvar ve yayım araçları ile donatılmış ergonomik bir birim kurulacaktır.

Enerji

Elektrik ve doğal gaz sektörlerinde özel ve kamu kesimi faaliyetlerini düzenleyerek, tüketici haklarının korunmasının yanı sıra, etkin ve verimli bir arz sistemi kurulmasını amaçlayan, rekabete açık, sağlıklı, etkin ve işleyen bir piyasanın oluşturulması için gerekli yeni yasal düzenlemelere gidilecektir.

Ulaştırma

Ekonomik ve sosyal gelişmenin ihtiyaç duyduğu ulaştırma hizmetlerinin ekonomik ve güvenli bir şekilde karşılanması, ulaşım türleri arasında ülke gereksinimlerine uygun dengenin sağlanması, ulaştırmada can ve mal güvenliğinin yanı sıra çevreye verilen zararın en aza indirilmesi, bilgi ve iletişim teknolojilerinden en üst düzeyde yararlanılması temel amaçtır.

AB'ye tam üyeliğe hazırlık sürecinde, demiryolu ulaştırmacılığı alanında, işletmeciler kuruluşun ve sektörün yeniden yapılandırılmasında AB'nin yapısal ve teknik normları ile politikalarına uyum sağlanacaktır.

Türkiye, AB'ye tam üye olduğunda kabotaj tekelini sona erdirmek durumunda kalacaktır. Adaylık döneminde kabotaj konusunda gerekli yönlendirmeler yapılarak Türkiye içinde yük ve yolcu taşımacılığının kara taşımacılığından denizyoluna kaydırılmasını sağlamak amacıyla kabotaj taşımacılığı yapan yük ve yolcu gemilerine liman hizmetleri ve yakıt konusunda destek verilmesi için gerekli önlemler alınacak, olası AB rekabetine hazırlıklı olmak üzere koster filosu güçlendirilecektir.

Limanlarımızın, AB ve diğer uluslararası limancılık stratejileri ile uyumlu bir işletme politikası izlenerek, mevzuat ve teknolojik gelişmelere uygun ve bölgesel limanlarla rekabete dayalı çağdaş işletmecilik esasları içerisinde çalıştırılması sağlanacaktır.

Denizcilik mevzuatı uluslararası mevzuat ile uyumlu hale getirilecektir. Türk Deniz Ticaret Filosunun işletme maliyetlerinin azaltılması ve yeni çalışma alanlarının yaratılmasını temin için AB ülkeleri ve diğer ülkelerle ikili anlaşmaların yapılmasına önem verilecektir. Denizcilikle ilgili yapılacak tüm ikili anlaşmalar ve taraf olunacak uluslararası sözleşmeler konusunda ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile özel kuruluşların görüşleri alınarak katılımcılık sağlanacaktır.

Uluslararası sözleşmelerin düzenlenmesi izlenerek ve etkin katılımı ulusal yararların bu sözleşmelere yansıtılması sağlanacaktır. Bu amaçla IMO, ILO, UNCTAD gibi uluslararası kuruluşlar ile düzenli, etkin ve gerekli koordinasyonu sağlayacak sürekli gruplarla temsil şekli öncelikle belirlenecek; bunun için gerekli uluslararası belgelerin zamanında Türkçeleştirilmesi de sağlanacaktır.

Yeni gemi inşasında uluslararası alanda yürürlükte olan dolaylı desteklerin uygulanması amacıyla gerekli mevzuat değişiklikleri yapılacaktır.

Liman işletmeciliği otonom bir yapıya kavuşturularak uluslararası rekabete hazır hale getirilecektir.

AB Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı

(T A S L A K)

Ulaştırma Bakanlığı Sivil Havacılık Genel Müdürlüğünün otonom ve yaptırım gücü yüksek bir yapıya kavuşturulması ve personelinin nitelik ve nicelik olarak geliştirilmesi sağlanacaktır.

STOL Havaalanlarının yapımı, mülkiyeti, işletilmesi ve idamesinden sorumlu olacak kuruluşun belirlenmesi için gerekli yasal düzenleme yapılacaktır.

Karayolu ile yolcu ve yük taşımacılığını mesleki yeterlilik koşuluna bağlayarak, taşımacılığın esaslarını belirleyecek olan Karayolu Taşıma Kanunu gerekli mevzuat ve kurumsal düzenlemeler ile uygulamaya konulacaktır.

Karayolu taşımacılığının kurumsallaşması, yolcu ve yükün güvence altında taşınması sağlanacak, yük taşımacılığında çağdaş koşullara uygun sigorta sistemi geliştirilecektir.

Karayollarında trafik güvenliğini azaltan ve diğer taşıma sistemleri ile haksız rekabetin oluşmasına neden olan aşırı yüklemeler önlenecektir.

3378 sayılı yetki kanunu ile doğal gaz faaliyetlerinde getirilen kısıtlamalar kaldırılarak, doğal gaz piyasasının serbestleştirilmesi sağlanacaktır.

Turizm

Seyahat acentalarını bir meslek disiplini içine almak ve özdenetim yapabilen bir yapıya kavuşturmak üzere, Türkiye Seyahat Acentaları ve Seyahat Acentaları Birliği Yasası günün koşullarına uygun hale getirilecektir.

Çevre

Artan çevre bilincine paralel olarak önem kazanan sosyal maliyet (dışsallık) kavramının ulaştırma sektöründe planlama ve projelendirme aşamasında dikkate alınması ve dışsallıkların maliyetlere yansıtılması amacıyla, Avrupa Ulaştırma Bakanları Konseyi kararı çerçevesinde başlatılan çalışmalar tamamlanacaktır.

Sektörde, iklim değişikliğine neden olan sera gazı emisyonlarının azaltılmasına yönelik politikalar geliştirilecek, ulaştırmaya bağlı emisyon envanterleri çıkarılacaktır.

Uluslararası kurumlarla olan ilişkiler ve bu kurumların karar mekanizmalarındaki çalışmalar düzenli olarak izlenecek, ülkemizin katılmasında yarar görülen uluslararası sözleşmelere taraf olunması yönünde çalışmaların hızlandırılması ve sonuçlandırılması sağlanacaktır.

Organize sanayi bölgelerinde atıkların geri kazanılması ve çevreye zararlarının giderilmesi için kurulacak tesisler desteklenecektir.

AB Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı

(T A S L A K)

3194 sayılı İmar Kanunu, gecekondulaşmayı caydırıcı ve önleyici tedbirleri etkin olarak içerecek şekilde yeniden düzenlenecektir. İmar planlama ve uygulamasında sorumluluk, denetim ve müeyyide kriter ve süreçleri AB standartları ile uyumlu hale getirilecektir.

Su ve atık su standartları AB standartlarına göre yeniden belirlenecektir.

Tıbbi ve tehlikeli atıklar ile kullanılmış yağ, araç lastiği, pil gibi özel atıkların güvenli şartlarda toplanması, taşınması, bertarafı ve denetlenmesi sağlanacaktır.

Katı atık yönetimi ile ilgili mevzuat yeniden düzenlenecektir.

İnşaat, mühendislik-mimarlık, teknik müşavirlik ve müteahhitlik hizmetleri çerçevesinde sektörün başlıca politikaları; ilgili mevzuat yapısının gözden geçirilmesi, mevzuattaki mevcut dağınıklığın giderilmesi, AB mevzuatı ile farklılıkların ortadan kaldırılması, sektörün rekabet gücünün ve verimliliğinin artırılması, hizmet üretiminde kalitenin uluslararası standartlara uygun duruma getirilmesi olacaktır.

Türk ihale mevzuatında ilgili AB standartlarına ve Dünya Ticaret Örgütü mevzuatına uyum sağlanacaktır.

Çevresel yönetim kapasitesi geliştirilecek, çevre yönetim araçlarının kullanımı etkin hale getirilecektir.

Çevre politikalarının ekonomik ve sosyal politikalarla entegrasyonunda ekonomik araçlardan yararlanılacaktır.

Uzun dönemde çevre sorunlarının çözümü için uygulanan politikalar ve stratejilerin ülke gerçekleri de dikkate alınarak AB normları ve uluslararası standartlara paralel olması sağlanacaktır.

Çevre ve kalkınma ile ilgili veri ve bilgi erişim sistemleri oluşturulacak, çevre izleme ve ölçüm altyapısı geliştirilecek, çevre envanterleri, istatistikler ve standartlara yönelik ihtiyaç duyulan düzenlemeler gerçekleştirilecektir.

Hava kirliliğinin önlenmesi konusunda tüm sektörlerde emisyon faktörleri belirlenerek emisyon envanterleri çıkarılacaktır.

Sanayi politikalarının belirlenmesinde ve yeni sanayi yatırımlarında çevre dostu teknolojilere öncelik sağlanacak, yerel imalatçılar çevre dostu teknolojiler konusunda bilgilendirilecek ve teşvik edilecektir.

ÇED sürecinin daha etkin kılınması yönünde düzenlemeler yapılacaktır.

AB Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı

(T A S L A K)

Biyoteknolojik uygulamalardan kaynaklanabilecek olası biyogüvenlik risklerinin en aza indirilmesi için bütüncül bir yaklaşımla yasal, kurumsal ve uygulamaya ilişkin düzenlemeler yapılacaktır.

Küresel iklim sisteminin korunması kapsamında ülkemizin üzerine düşen sorumlulukları çerçevesinde; artan nüfusun gereksinimleri temel alınarak ortak fakat farklılaştırılmış yükümlülükler ilkesi doğrultusunda İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi (İDÇS) sürecine katılmak üzere çalışmalar sürdürülecektir.

Ulaştırma, enerji, sanayi ve konutlardan kaynaklanan sera gazı emisyonlarını kontrol etmek ve azaltmak amacıyla enerji verimliliğinin artırılması ve tasarruf sağlanması yönünde düzenlemeler yapılacaktır.

1.2.6 Kamu Hizmetlerinde Etkinliğin Artırılması

Başta kamusal nitelikli hizmetler olmak üzere devletin ve işletici kuruluşun sorumluluklarını yeniden tanımlayan, işletici kuruluşa mali ve idari özerklik sağlayan ve sektörde özel kesim katılımına uygun ortam hazırlayan yasal düzenlemeler yapılacaktır.

Kamu yönetimi-vatandaş ilişkilerinde karşılaşılan uyuşmazlıkların etkin ve hızlı bir şekilde çözümü amacıyla, halkın şikayetleriyle ilgili konularda, yönetimi denetleyen ama yönetime bağlı olmayan bir Kamu Denetçisi (ombudsman) sistemi kurulacaktır.

Bu çerçevede, gerekli altyapının oluşturulmasına ve sistemin istisnasız tüm idari işlem ve eylemleri kapsamasına önem verilecektir.

Memurların örgütlenme hakkından etkin bir şekilde yararlanabilmeleri için gerekli yasal düzenlemeler yapılacaktır.

Adalet hizmetlerinde adil, gerçek adalete ulaşma yolunda hızlı ve etkin sonuç almayı sağlamak üzere köklü düzenlemeler yapılacaktır. Yargı ile ilgili düzenlemeler yapılırken, kişilere sağlanan yasal güvenceler zedelenmeden gerçek adalete ulaşmak, temel hedef olarak göz önünde bulundurulacaktır. Hukuk devleti ilkesi bütün kurallarıyla hayata geçirilecektir.

Teşkilatlanma, personel, görev ve yetkiler ile personel politikaları konuları da dahil olmak üzere, AB'ye girmenin, küreselleşmenin ve dış dünya ile entegrasyonun ve yeni koşullarının gerektireceği bir yapılanmanın sağlanması amacıyla güvenlik hizmeti gören kuruluşlarda geniş kapsamlı bir yeniden yapılanmaya gidilecektir.

Merkezi idare ile mahalli idareler, üniter yapı içinde idarenin bütünlüğü ilkesine uygun olarak, iş bölümü ve koordinasyona dayalı bir yapıya kavuşturulacak; merkezi ve mahalli idareler arasında görev, yetki, sorumluluk

ve kaynak paylaşımı ile mahalli idarelerin teşkilat, mali ve personel yapısı yeniden düzenlenecektir.

Sivil Toplum Organizasyonlarıyla ilgili gerekli yasal düzenleme çalışmaları yapılacaktır. Rekabetin Korunması Hakkında Kanunla çelişen diğer mevzuatta gerekli düzenlemelerin yapılması amacıyla, yürürlükteki mevzuatta mal ve hizmet piyasalarında rekabet kurallarının işleyişine engel olan hükümler Rekabet Kurumu tarafından tespit edilecek ve gerekli değişiklikler yapılacaktır.

1.2.7 Ekonomide Etkinliğin Artırılması

Rekabet Hukuku ve Politikaları

Rekabetin Korunması Hakkında Kanunun uygulanmasında, Rekabet Kurulu kararlarının yargısal denetimindeki etkinliği artırmak amacıyla Danıştay'da ayrı bir daire kurulacaktır.

Fikri Hakların Korunması

Eser sahibinin hakları ve komşu haklar alanında, yukarıda bahsi geçen gelişmelere uyum sağlanması amacıyla VII. Plan döneminde başlatılmış olan yasal düzenleme çalışmaları son aşamaya getirilmiş, 1995 yılında 4110 sayılı Kanunla bazı maddeleri değiştirilmiş bulunan 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununda değişiklik öngören Kanun Tasarısı TBMM'ye sevk edilmiştir. Bununla birlikte, bu alanda kurumsal altyapının yetersizliğinden ve uygulamadan kaynaklanan bazı sorunların devam ettiği gözlenmektedir. Bu sorunların giderilmesi için gerekli düzenlemeler yapılacaktır.

Entegre devre topografyalarının korunmasına ilişkin mevzuat çalışmaları sonuçlandırılacaktır.

Marka Kanunlarının Harmonizasyonu Antlaşması ve Lahey Anlaşmasına katılım çalışmaları sonuçlandırılacaktır.

Ülke koşullarını ve ihtiyaçlarını gözeterek, uluslararası standartlarla uyumlu fikri haklar sisteminin bütün kurum ve kurallarıyla oluşturulması ve sürdürülmesi sağlanacak; bu çerçevede, yeni teknolojiler ve hızla gelişen alanlarda ülke potansiyelini değerlendirecek düzenlemeler yapılacaktır.

Fikri hakların korunması konusunda her kademedede eğitim ve bilgilendirmeye öncelik verilerek, toplumsal bilinç ve kültürün oluşturulması sağlanacak, özellikle çocuklara ve gençlere yönelik programlar düzenlenecektir.

1.3. Türkiye'nin AB Müktesebatını Üstlenmesine İlişkin Ulusal Programın Hazırlanma Esasları

Ulusal Program altı ana başlıktan oluşmaktadır. Bunlar, Giriş, Siyasi Kriterler, Ekonomik Kriterler, Üyelik Yükümlülüklerini Üstlenebilme Kapasitesi, Müktesebatın Uygulanmasına Yönelik İdari Kapasite ve Reformların Mali Açından Global Değerlendirilmesi (Reformlar İçin Gerekli Toplam Mali Yardım) bölümleridir.

Birinci ana başlık olan "Giriş " bölümünde, Programın gerekçesi; hedefi ve kapsamı; Programın Yapısı ve Yöntemi; Programın Öncelikleri ve Takvimi ve Programın Mali Boyutu (gerekli harcamalar ve finansman kaynakları) yer alacaktır.

İkinci ana başlık altında yer alan "Siyasi Kriterler" bölümünde demokrasi ve hukukun üstünlüğü insan hakları gibi genel değerlendirme konularına yer verilecektir.

Üçüncü ana başlık olan "Ekonomik Kriterler" bölümünde ise Ekonomik Politika Öncelikleri ("stand-by" anlaşması vb.); Ekonomik Gelişmeler; Kopenhag Kriterleri Açısından Değerlendirme ve Genel Değerlendirme hususları incelenecektir.

Dördüncü ana başlık altında yer alan "Üyelik Yükümlülüklerini Üstlenebilme Kapasitesi " bölümünde esas itibariyle Türkiye'nin AB Müktesebatını üstlenebilmesi için alması gereken çeşitli tedbirler yer alacaktır. Topluluk Müktesebatı ;

1. Malların Serbest Dolaşımı,
2. Kişilerin Serbest Dolaşımı,
3. Hizmetlerin Serbest Dolaşımı,
4. Sermayenin Serbest Dolaşımı,
5. Şirketler Hukuku,
6. Rekabet ve Devlet Yardımları,
7. Ortak Tarım Politikası,
8. Ortak Balıkçılık Politikası,
9. Ortak Taşımacılık Politikası,
10. Vergilendirme,

AB Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı

(T A S L A K)

11. Ekonomik ve Parasal Birlik,
12. İstatistik,
13. Sosyal Politikalar ve İstihdam,
14. Enerji,
15. Sanayi Politikaları,
16. KOBİ'ler,
17. Bilim ve Araştırma,
18. Eğitim ve Staj,
19. Telekomünikasyon,
20. Kültür ve Görsel İşitsel Hizmetler,
21. Bölgesel Politikalar,
22. Çevre,
23. Tüketicinin Korunması ve Sağlık,
24. Adalet ve İşçileri,
25. Gümrük Birliği,
26. Dış İlişkiler,
27. Ortak Dış ve Güvenlik Politikası,
28. Mali Kontrol,
29. Mali ve Bütçesel İşler,
30. Kurumlar ve
31. Diğer adı altında otuz bir bölümden oluşmaktadır.

Bu ana başlık altında ayrıca Türkiye'nin, AB'nin ortak üyesi olarak üye olmadan gümrük birliğini gerçekleştirmiş bir ülke olduğu gerçeğinden hareketle, "Gümrük Birliği (Ortaklık İlişkileri Çerçevesinde)" kapsamında gerçekleştirilen mevzuat uyum çalışmaları da yer alacaktır.

Türkiye'nin AB Müktesebatını üstlenebilmesi için alması gereken çeşitli tedbirler yazılırken aşağıda yer alan çerçeve uygulanacaktır.

I. ÖNCELİK TANIMI

a) Mevcut Durum

Bu bölümde söz konusu müktesebat başlığına ilişkin olarak Türkiye'deki mevcut durum anlatılacaktır.

b) AB Müktesebatı

Söz konusu müktesebat başlığı altında yer alan bağlayıcı AB yasal düzenlemeleri yer alacaktır. Söz konusu listeler, TAIEX tarafından Türkiye'ye Ekim ayının ikinci yarısında iletilen "Progress Editor and Database 8.34" in Tarama ("Screening") başlığı altından her bir müktesebat başlığı için ayrı ayrı derlenmiştir.

c) Sorumlu Kuruluş

Söz konusu müktesebatın uygulanmasında asli sorumluluğa sahip kurum veya kurumlar belirtilecektir.

d) Nihai Hedef

Türkiye'nin söz konusu müktesebat başlığına ilişkin nihai hedefi (genelde tam olarak üstlenilerek uygulanması şeklinde oluyor) ifade edilecektir.

II. UYGULAMA YÖNTEMİ

a) Türk Mevzuatının Mevcut Durumu

Söz konusu müktesebat başlığı altında yer alabilecek Türk mevzuatı belirtilecektir.

b) Türk Mevzuatında Yapılması Gereken Değişiklikler

a)'da yer alan Türk mevzuatının AB Müktesebatına uydurulması için içinde değişiklik yapılması gerekenlerin, (altında "need harmonisation" yazanlar), karşılık gelen AB Müktesebat başlığı altında yer alan düzenlemelere uydurulması için yapılması gereken değişiklikler burada yer alacaktır.

c) Yeni Hukuki Düzenlemelerin Yürürlüğe Girmesine Bağlı Olarak Alınması Gereken Tedbirler

Bu müktesebat başlığı altındaki AB yasal düzenlemelerine uyum için çıkarılması gereken yeni Türk mevzuatının gerektireceği ek önlemlerin olması halinde bunlar burada yer alacaktır.

d) Gerekli Kurumsal Değişiklikler

(b)'deki değişikliklerin ve (c)'deki yeniliklerin yapılarak uygulamaya geçirilmesi için gerekli kurumsal değişikliklerin olması halinde bunlar bu bölüme yazılacaktır.

e) Yeni Düzenlemelerin Uygulanması İçin Gereken Ek Personel ve Eğitim İhtiyacı

Türk Mevzuatında Yapılması Gereken Değişiklikler ve yeniliklerin uygulamaya geçirilebilmesi için gerekli ek personel ihtiyacı ve bunların eğitimi için gerekli unsurlar varsa belirtilecektir.

f) Gerekli yatırımlar

Türk mevzuatında yapılması gereken değişiklik ve yeniliklerin uygulamaya geçirilebilmesi için yatırım yapılması gerektiği düşünülüyorsa gerekli yatırım miktarı belirlenmeye çalışılacaktır.

III- TAKVİM

Türk mevzuatında yapılması gereken değişiklik ve yeniliklerin takvimi yer alacaktır. Burada kısa vade 31 Aralık 2001 tarihini, orta vade ise bu tarihle 31 Aralık 2003 tarihi arasındaki dönemde yer alacak herhangi bir tarihi ifade edecek şekilde kullanılmıştır.

IV- FİNANSMAN

Türk Mevzuatında Yapılması Gereken Değişiklikler ve yeniliklerin gerçekleşmesi ve uygulamaya geçirilmesi için gereken harcamaların finansmanı ve finansman kaynakları tespit edilmeye çalışılacaktır.

Ulusal Programın beşinci ana başlığı olan "Müktesebatın Uygulanmasına Yönelik İdari Kapasite" bölümünde; İdari ve Hukuki Yapı, Yerel Yönetimler, Müktesebatın Tercümesi ve yaygınlaştırılması ve Kurumsal yapı unsurları yer alacaktır.

"Reformların Mali Açından Global Değerlendirilmesi (Reformlar İçin Gerekli Toplam Mali Yardım)" olarak adlandırılan altıncı ve son başlıkta ise bütçe fonları ve AB fonları yer alacaktır.